

1 Zân Zânaŋ zapat meluwaŋ ŋeŋaŋ mge

1 Zân kapi Zisasiyet nembaŋaŋ ŋen egaŋ nám̄tikŋaŋ mamin kwitnaŋ Zân Zebediyet nemuŋaŋ keyaŋ kuye. Egaŋ Kawawaŋgalen Tâtâ Alakŋaŋ kapiyet zapat meluwaŋ ombanik kuye. An keyaŋ 1 Zân ma 2 Zân ma 3 Zân ma Kie Kienok ma buŋam zapat zulak zulak e egaŋegak kuye. Zân kapi Zisasiyet donaŋ penaŋ. Mamaŋ Salome ek Maliayet notnaŋ isikŋaŋ mene (Zân 19:25). Zapat meluwaŋ kapi nukŋaŋaŋmak enenogat zemâtâtât pembenaŋ ku miminŋaŋ am kwiyet kumindandaŋaŋ e sosok ku tazin. An Kawawaŋgalen zezapatgalen nânâŋinmak mambien ekŋenəŋ Glik zet kukuŋaŋ ma zet notnaŋ zenzenaŋ ke ekti Zânaŋ kukuŋaŋ zewien.

Zet ŋotekŋaŋ Kawawaŋgalen Tâtâ Alakŋaŋgalen buŋam zapat zulak zulak tazinen keyet kataŋ zapat meluwaŋaŋ kapi ewe mwati kuinegak: 1 Zân 1:1 ma Zân 1:1, 14 ma 1 Zân 1:4 ma Zân 16:24. Zet keboŋ om̄ba penaŋ tapmelip. Zapat meluwaŋ kapi nukŋaŋ am notnaŋ zet mutu mutu mti zenze ekŋenəŋ dapmelaŋge ekŋengat tuŋguwinəŋen om̄ba zewien. Zisasiyet yaŋaŋ zemkandadat mulup mti zet an nânâmagaŋ zenze zenup zemti zet zeme yuŋgumtemege. Kegogapmti Zânaŋ eksese zet kumindaye.

Zet ŋotekŋaŋ kapigogaŋ 1 Zân zapat meluwaŋ keŋaŋ talip:

1:1-4 Zet yaŋbem zenze zetmak Zisasiyaŋ am

tuŋgupminan an penaŋ sokbembeŋaŋgalen
zet

1:5–2:28 Am nâmkiŋpepeŋinmagaŋ
Kawawaŋmak nemuŋaŋ Zisasmagen
tususujin tazin ke mkatikŋaŋ bemti
tatagalen zemâtâtât zet

2:29–4:6 Kawawaŋgalen nemunamba mama ke
Kawawaŋmagengatnaŋ keyepmti mama ke
nâmkiŋpem timti mama kanzizit toŋaŋ bem-
beyelen

4:7-21 Kawawaŋ ek gogot toŋaŋ

5:1-12 Kilais nâmkiŋpemti mama keyet yaŋaŋ
dâsuki ma penaŋ ke notn notn mti mama
keyaŋ msokbewe

5:13-21 Am nâmkiŋpepeŋinmak ekŋengalen zet
tepumaŋ ma zet zemdelan zenze zet

Zemâtâtât zet

¹ Yaŋbembeŋaŋ baen mama kanzizit mamaye-
len zapatnaŋ wemti wemkwage. Keyet yaŋaŋ
Zisas Kilais. Ke nin zeme nâmbenn ma zikatnaŋ
penaŋ ekbenn. Nin ke ekti betnnan penaŋ
timakbenn keyepmti nin zetnaŋ keyet meluwaŋ
mimindanup. ² Mama ke sokbemkawaŋ beme
ekbenn. Mama katikŋaŋ mama An ke Bienma-
gen tageyaŋ bam ninmagen sokbemkawaŋ beme
nâwenn. Keyet nin zapatnaŋ mandiindonup.

³ Keyepmti nin egat mamaŋaŋ eknâmbenn keye-
gak nin kegogak zapatnaŋ mandiindonup. Di-
indomann nâmti kot nimak tusume keŋ kwep
bemti Bipmaŋmak Nemuŋaŋ Zisas Kilais egetmak
keŋ kwep ŋep bemti mambanup. ⁴ Tuŋgupmnan

kegok sokbeme nin sambe olojen mman delan̄
zenzeyet zapat meluwañ kapi kumti indayap.

Nin mama mimi busatnanen etañ mbanup

⁵ ZisasImagen nin zet zapat zeme nâmbenn keyepmti in kapigok mandiindonup: Kawawañ ek An busatnañ toñañ. Tambusosok bugan ek-magen ku tazin. ⁶ Nin tambusosogen mamtiñgut, “Nin Kawawañmak tusunup,” zenup keyañ ñep penañ ku bein. Kegok mamnup keyañ mme nin dâsuki toñañ benup. Âpme zet penañ ñotekñañ ke ninImagen ku matazin. ⁷ Kawawañ ikñañ busatnanen mamaín kegogak nin busatnanen mamanup beme Kilaismagen notnne ekñenmak ken̄ kwep bemti tapmann Nemunañ Zisas egañ gakime sipmañ mulage keyañ yomm zulupme kwetetepmañ mamanup.

⁸ “Nin yom ku tatndain,” kegok zenup beme keñj matetipenup ma zet penañ ñotekñañ ke keñjninanen ku tazin. ⁹ Âk nin yomm zemkawañbenup beme Kawawañ zeme penañak masokbein ma teñ mama toñañaj yomm zemdelan̄ zemndein ma myuñguñgu sambe ke manzulutmâzin. ¹⁰ “Nin yom ku maminup,” zemann zet keyañ mme Kawawañ an dâsukiton̄ kegok mambein. Kegok manzenup keyañ msokbeinen Kawawañgalen Zet Zapat Dolakñañ Penar̄ ke ningat keñnan ku tazin.

2

*Zisas Kilais egañ ningalen mukulem mimi an
bein*

¹ Nâgât nembanne penaŋ, in yom mbiiekma-gengapmti zapat meluwaŋ kapi kumti indayap. Nin yom mbanup beme ningat mundumna-nen Zisas Kilais ek mama teŋ tonjaŋ egaŋ Bip-maŋat ndaŋgalan ndendeyelen nâmti mandun-dum sain. ² Kawawaŋaŋ Zisas zempeme toti ningat yomgapmti gakime sipmaŋ mulage keyaŋ ningat yomm zuluge. Wa ningat etaŋ yek. Msat sambe am ekŋengat temakwep gakiye.

³ Nin Kawawaŋ zet zapatnaŋ zempepeŋaŋ ke maŋgawepenup bemelak nin ek manâmpenup ke penaŋ manâmkawaŋbenup. ⁴ Ma an ḡenan Kawawaŋalen zet gawepupupiŋ mamti zewe, “Neŋ Kawawaŋ nâmpeyap,” zeweyen an ke dâsuki tonjaŋ. Kegok manzenup keyaŋ msok-beinen Kawawaŋalen zet zapat dolakŋaŋ penaŋ ke ningat keŋnan ku tazin. ⁵ Âk an ḡen egaŋ Kawawaŋalen zet maŋgawepun beme an keboŋ egaŋ penaŋ sukwep Kawawaŋ gogot mam-sain. Kegok mti nin Kawawaŋmagen tusumti tapmanup kegok penaŋ bein. ⁶ An ḡen egaŋ, “Neŋ Kawawaŋmak tusumti mamayap,” zein beme egaŋ Zisasiyaŋ mama maŋge sepem kegogak ma-main.

Busatnaŋ mamti keŋ dopmaŋ sam dopmaŋ sam mti mambep

⁷ Kilaismagen notnne penaŋ, neŋ zet pi alakŋaŋ ku kumindayap. Zet kapi in yaŋbemti Zisasiyelen buŋam zapat nâmti nâmkiŋpewien keyegak kumindayap. Zet yaŋbemti zemzikat indam mbien kegogapm zet itnaŋaŋ zeyap. ⁸ Yaŋgut zet kuyap keyaŋ zet alakŋaŋnogak

tageyaŋ matazin. Keyet penaŋaŋ Zisasmagen sokbeye ma immagen kogak sokbein. E yaŋaŋ kapigok tambusosokgalen bekanaŋaŋ yek bemâpme busatnaŋgalen mama mimi dolakŋaŋaŋ sokbemkawaŋbemti tazin.

⁹ Âpme an ŋen egaŋ notnaŋgat keŋ kasa manâin an keboŋaŋ, “Neŋ busatnanen mamayap,” ku zewe. Kogogapmti ek ewe tambusosogen mamaain. ¹⁰ An ŋenaŋ notnaŋgat gogot mamin egaŋ busatnanen mamaain. Busatnanen mamaain keyepmti yom ŋenaŋ ma tetimaemae ŋen sokbemsame ku tokutuwe. ¹¹ Ma an ŋen egaŋ notnaŋgat keŋ kasa nâmpewe egaŋ yomgalen tambusosok keŋjan tati tambusosok seleset meti set ku ekti mesâgât olabe enenogat tambusosogaŋ zikatnaŋ simuŋ tapme kegok mbe. ¹² Kilaismagen nemunambanne, in Zisas Kilais egat pemberaŋgapmti yomin zulutinden-deŋaŋ keyepm zet kapi kumindayap. ¹³ Yeŋ bipmne in Kilais ewenjan baenen takwapme egat yaŋaŋ nâmâtâbien keyepmti zet kapi kumindayap. Anemba zomolimne in Kawawaŋaŋ windenŋaŋ indame an bekanaŋ mimi windenŋaŋ mtobien keyepmti zapat meluwaŋ kapi kumindayap. Animbi nemba, in Biwin Kawawaŋgat nâmâtâlip keyepmti zapat meluwaŋ kapi kumti indayap. ¹⁴ Bienne, in Kilais egat yaŋaŋ nâmâtâlip keyepmti zapat meluwaŋ kapi kumindayap. Anemba zomolim, in windenŋin temaŋ tazin ma Kawawaŋgalen zet keŋinan tapme Sadanŋalen tetimaemaeen katikŋaŋ bewien, keyepmti zapat meluwaŋ kapi kumti indayap.

Keñj̄ temaj̄ msalengalen kwitnañ̄ kwitnañ̄ keyet ku bewanup

¹⁵ In am mama miminjin bekanañ̄ ekjenmak ku tusuwep ma keñj̄in msatgalen kwitnañ̄ kwitnañ̄ keyet palen ku peme wembe. Kogok mbep beme in Biwinnañgat tikñ̄añ̄ ku nâmbe. ¹⁶ Nâip, mama mimi bekanañ̄ seginañ̄ nâmtíkñ̄añ̄ mamin ke ma msat palen kwitnañ̄ kwitnañgat eksegat ma sekñ̄ mobot ke Biwinnañgallen ñoktikñ̄añgatnañ̄ yek. Ke msat kapiyelen kwitnañ̄ kwitnañgat tikñ̄añjetan̄. ¹⁷ Âpme msat kapiyelen kwitnañ̄ kwitnañ̄ ma tikñ̄añjañ̄ tazin kapi ilinsakwep yek bemâbe. Mme an ñen Kawawañgallen zet gawepumti mambe beme egañ̄ kwesiñ̄ mamti mamambe.

Kilaisiyet kasajane tasokbemâlip

¹⁸ Nemunambanne, Kilaisiyañ̄ kokogalen kan ilak bududukbein. In Kilaisiyet kasajane sokbembeyet zeme nâwien e ilak omba penaj̄ sokbemâbiennañ̄ tapmaip. Keyepmti kan bududuk penaj̄ bein kegok ilak nânup. ¹⁹ Ekjen keyañ̄ ningat tuñgupmangatnañ̄ sokbewien keyañgut ekjenñañ̄ ninmak tusumti ku mamaip. Ekjenñañ̄ ninmak keñ̄ kwep mambiek ze ku katimndewiek. Yañ̄ ndemebien keyepmti ekjengat yañ̄añ̄ kapigok nânup ekjen ke Kawawañjañ̄ ninmak mamayet ku ombemindeye.

²⁰ In ekjen nemboñ̄ yek. In Emetak Teñ̄ ke timâbiengapmti in Kawawañgallen zet katnañ̄ ke nâmkañbewien. ²¹ Meluwan̄ kapi in, “Kawawañgallen zet penaj̄ ñotekñ̄añ̄ ke ku nâip,” zemti ku kumindayap. In zet ke nâmâtât talip

keyepm kumindayap. An zet dâsukitonjañ zet tazeip ke Kawawañgalen zet katnañ penañ kema-gengatnañ yek. Ilinançat keñinanganlak tazeip. ²² An zet dâsukitonj ke kwiyet zesenup? An ñenañ zewe, “Zisas Kilais Kawawañjañ ku ombempemti zempeme toge,” zewe beme an keyañ Bien ma Nemunjañ eget mambamkumidein keyepmti ek Kilais egat kasañañ. ²³ An ñenañ Zisas Kawawañgal Nemunjañ mambamkumpein keyañ zeinen egañ Bipmañ Kawawañ ku nâmpein kogok bein. An ñenañ Nemunjañgal an Kawawañjañ ombempempeñañ Kilais zein beme egañ Bipmañgal kegogak ñep nâmpein zenup.

²⁴ Kawawañgalen Zet Zapat Dolakñañ Pe-nañ Zisasiyañ ewenjan baenen msalen ekmak mamti nâmkwabien ke mkatikñañ bemti mambep. Kawawañgalen zet katnañ ke nâmkatik bemti mame Bip Nemun zut egelañ kegogak ingat nâmtíkñañ mamimindein. ²⁵ Ke Zisasiyañ ikñañ mama kanzizit mama ke ndandayet zetik mti buñam zapatnañ diindoye ke ndawe.

²⁶ Am keñin mamimyungumindeip eknjengat zet zapat kegok kumindayap. ²⁷ In Emetak Teñ Kawawañmagengatnañ tiwiengapmti in nânâ notnañgal ku maolalip yek. Emetak Teñ egañ mama mimi dolakñañ manzemzikat indamin. Emetak Teñgalen zet ke dâsuki yek, penañ sukwep keyepmti egañ manzemzikat indain katan keñinan mkatikñañ bemti mamambep.

²⁸ Nembanne penañ, in Kilaismak tusum mambep. Âpme maneti kan delañ zenzenjañ ikñañ kot sokbemkawañ beme in windenjînben

tabep keyepm nin egat zikatnan sakambuk ku mbanup.

²⁹ In Kilais ek teŋ toŋaŋ maekmâtâlip beme in pigok nâmâtâlit. In am ŋen mama mimi teŋ mme in nâip ek Kawawaŋgat nemunambaŋgapmti kegok mamin.

3

Nin Kawawaŋgalen nemunamba mamanup

¹ Neŋe neŋe, Bipm Kawawaŋ egaŋ gogot omba penaŋ mimndamti ningat, “Nemunam banne,” manzein. Kogogapmti nin egat nemunambaŋane mamann msat kapiyelen am ekŋenaŋ Kawawaŋgat yaŋaŋ ku maekmâtâlip. Sepem kegogak ekŋenaŋ ningat yaŋaŋ ku mandikmâtâlip. ² Notnne penaŋ, kan pigogat nin Kawawaŋgalen nemunambaŋane penaŋ mama manup yaŋgut maneti naman sepem zigok penaŋ mamambanup? Alak sosok ku sokbemkawaŋ beme eknup keyaŋgut nin kapigok nânup. Bam gat Amobotnaŋaŋ sosok sokbemkawaŋ bewe kan keyet iκŋaŋ penaŋ ilak ekti egalen mama sepem keboŋjak mambanup. Kan keyet nin ilak iκŋaŋgalen yaŋaŋ penaŋ ke ekmâtâbanup. ³ Âpme am sambeyaŋ kan keyet webemti damuŋ mambep ekŋenaŋ Kilaisiyaŋ kwetetepmaŋ mama in sepem keboŋjagak kwetetepmaŋ besâgât webematalip.

⁴ An ŋenaŋ yom mamin beme Kawawaŋgalen zet maŋgosoin eneyet zet angososo ke yom.

⁵ Ma Kilais egat yaŋaŋ nânup. Egaŋ yom peme mebegat kwatoti iκŋaŋ yompiŋ penaŋ manje.

⁶ Keyepmti am sambe ekjenaŋ Kilaismak tusumti mamaip ekjenaŋ yom mti mimiek ku mamip. Âk ḡen egaŋ yom tusumti mamin beme egaŋ Kilais ewe ku ege ma yaŋaŋ ku nâmâtâge kegok bein.

⁷ Nembanne penaŋ, in weyan damuŋ mbep. Am notnaŋaŋ bekanaŋ mimiyet zet kelakŋaŋ mme in ku nâmindewep. ḡen egaŋ mama mimiŋaŋ kwitnaŋ kwitnaŋ pembenaŋ mamin an keyaŋ kwetetepmaŋ mamaain. Kilaisiyaŋ kwetetepmaŋ mamaain sepem keboŋak egaŋ mamaain. ⁸ An ḡenəŋ yom tusumti ewe mbe beme an ke Sadanŋalen maŋgeengatnaŋ. Sadanŋek eweŋanak yaŋbemti yom aigeyan ewe mamkwazin. Keyepmti Kawawaŋgat Nemunŋaŋ egaŋ Sadanŋalen mulup kumaseksâgât koge. ⁹ Am ḡen Kawawaŋgat nemunambanjaŋ bewe beme egaŋ yom tusumti ewe ku mbe. Kawawaŋmak mamayelen winde tatsame ekmagengatnaŋ sokbeye. Keyepmti egaŋ mama mimi bekanaŋ ewe ku tusumti mbe. ¹⁰ Kawawaŋgallen nemunamba mamaip ma Sadanŋalen nemunamba mamaip keyet yaŋaŋ kapigok sokbemkawaŋ beme ekmâtâtâtgallen: An ḡen mamaŋaŋ teŋ ku mamti notnane notnaŋ ekjengat gogot ku mbe beme ek, "Kawawaŋgallen nemunamba," ku zenzeyelen.

¹¹ Kawawaŋgallen buŋam zapalen in zet kapigok nâmkwabiŋ: ḡenəŋ ḡeniyet gogot ḡenəŋ ḡeniyet gogot mbep. ¹² Nin Kaingalen mama mimi mgeen ke ku mbanup. Ek Sadanŋalen an bemti meniŋaŋ isikŋaŋ kume gakiye. Kume gakiye keyet yaŋaŋ kapigok, egalen mama mimiŋaŋ bekanaŋ âpme meniŋaŋgallen

mama mimiñaj teñ ke eksokbemtiyepm kuye.
13 Kilaismagen notnne, am nâmkiñpepepiñ ekñenañ keñ kasa mimindame ku palapewep.
14 An ñen egañ notnañgat keñaj ku bewe beme ek Kawawañgallen an yek; gakikiñaj nemboñ mamain. An ñen notnañgat gogot mama beme egañ mama kanzizit ke timti mama mimiñaj gakikiñaj nemboñ keyetnañ wage sepem bein.
15 An ñenañ notnañ ñeniyet keñ kasa mpewe beme Kawawañgat zikatnan an keyañ notnañ penañ kume gakiye. In nâip an ñenañ notnañ kume gakin beme ekmagen mama kanzizit ke ku tasain.

16 Notnnançgat keñ bembe keyet yañaj Kilaisiyañ ningapmti mamañañ ketalasiye keyet palen ekmâtâbenn. Âpme nin kegogak notnne nâmkiñpepeñinmak ekñengat sekñ talasimti gakiwanup beme keyañ mukulem mimindewanup.
17 Yañgut an ñen mâneñ milawatnañ sambe penañ tasawe mene beme egañ ekme notnañ nâmkiñpepeñinmak ñen milawatgat olat olat mme ekti sasapiñ igak timti mambe beme egañ, “Neñ Kawawañ gogot mamsayap,” zenzepiñ. Kegok zeme ñep ku benak. **18** Nemunambanne, nin am notnne notnañ ekñengat gogot ke belak zeletan ma belak dembusegañ etañ ku zewanup. Nin ekñengat keñj penañ beme mukulem dolakñaj penañ mimindewanup.

*Kawawañgallen nemunamba manuwañ
bekanañ ñep penañ ku mimiyleñ*

19 Nin notnnançgat gogot mamnup beme nin mama mimi penañ sukwep Kawawañgallen

zelaŋ zein ke māti mamnup. Mme kejnan Kawawaŋgat zikatnan kiŋgagapiŋ nāmtalati matazin. ²⁰ Kawawaŋ kwitnaŋ kwitnaŋgat yanəŋ ɻotekŋaŋ nāmātāpme delan zein keyepmti ɻoktikŋaŋ zem ndowe beme nin Kawawaŋgat zikatnan ku kiŋgagatgalen.

²¹ Kilaimagen notnne, nin yom ku tatndain beme Kawawaŋmak zet zenā zenā mimiyet ku kiŋgabauŋup. ²² Nin egalen zetnaŋ penaŋ ke maŋgawepumti mama mimi Kawawaŋaŋ egaŋ nāme dolakŋaŋ mambein ke maminup keyepmti nin kwileki ɻeniyet dundumsaman egaŋ mandain. ²³ Kawawaŋaŋ nin egalen zetnaŋ gawepupuyet nāmti kapigok zeye: Nin Nemunjaŋ Zisas Kilais egat penaŋ sukwep nāmkinpemti egalen zetnaŋ kapi maŋgawepumambauŋup, nin ɻenaŋ ɻengat gogot mti gogot palen mamayet manzein ke mbanup. ²⁴ An ɻen egan Kawawaŋgallen zetnaŋ gawepumti mamaín egaŋ Kawawaŋmak tususu kwep mamalup. Mme Kawawaŋaŋ ikŋaŋ ekmak wetekumti mamaín. Nin Zisasi nāmkinpemann kan keyet Kawawaŋaŋ Emetak Teŋaŋ mandain. Emetak Teŋ ndaye keyaŋ msokbeinen Kawawaŋaŋ ninmak tusumti mamaín.

4

Golaŋ zenze an dâsuki om̄ba penaŋ sokbewienan tapmaip

¹ Kilaimagen notnne, am dâsuki om̄ba penaŋ sokbemti msat kataŋ mekobi-enan tapmaipgapmti ekŋengalen zet ke

Kawawañmagengatnañ ma yek zemti weyanj nâmâtâbep. ² Kawawañgallen Emetak Teñ kapigok set ñep ekmâtâtâgallen. An ñenaj, “Zisas Kilais ek Kawawañmagengatnañ an penañ sokbeye,” kogok zewe beme ek Kawawañgallen Emetak Teñ tasain. ³ Ma an ñenaj, “Zisas Kilais ek Kawawañmagengatnañ an penañ ku sokbeye,” kegok zewe beme ek Kawawañgallen Emetak Teñ ku tasain. Ek Kilaisiyet kasajanjan galen zet zemkawañ bein. Ek Kilaisiyet kasajanjan sokbembeyet zeme nâmbien ke ilak sokbemti tapmain.

⁴ Nembanne penañ, ilin Kawawañmak mamaip keyepmti in an zet dâsuki ekñengalen zet ke mtopewien. Emetak Teñaj ingat keñinan tazin keyelen windenjañan am msat kapiyelen ke sebempein. ⁵ Am zet dâsuki tonj ekñenaj ilinajgalen ñoktikñinañgat etañ zet manzeip ke Kawawañmagengatnañ yek. Ilinajgalen ñoktikñinañgat manzeip ekñen ke Kilaisiyet kasajanane. Zet manzeip ke msat kapiyelen etañ masokbein keyepmti am sambuyañ zet ke tikñaj nâmti mamâlip. ⁶ Nin Kawawañgallen am keyepmti an ñenaj Kawawañ manâmâtâzin an keyañ ningalen zet manâin. Ma an ñen Kawawañ ku nâmâtâpein an keyañ ningalen zet ku manâin. Sepem kegok sokbeme zet penañgalen Emetak Teñ ma zet dâsukiyelen am ke maekmâtâtnup.

Kawawañ ek gogot tonjañ

⁷ Kilaismagen notnne, nin ñenaj ñeniyet gogot ñenaj ñeniyet gogot mbanup. Eneyet notnnançgat gogot mimi ke tonjañ Kawawañ.

Gogot palen mama ke ekmagengatnañ. Keyepmti an ḥen gogotmak mambe beme ek Kawawañgat nemunambañan bein. Kawawañgat yañañ nâmâtâtpein.⁸ An ḥenñañ gogot mimipiñ mambe beme egañ Kawawañ ku nâmâtâtpein. Eneyet Kawawañ ek notnnañgat gogot mimi keyet ḥotekeñañ penañ.⁹ Kawawaññañ Nemunñañ kwewetan ke nin mama kanzizit aikndandayet nâmti msalen peme toge. Egat gogotnañgat yañañ ninmagen mimkawañ beye kegok mgeyepmti nin Nemunñañgalen pembenañgat mama kanzizit titiyelen.¹⁰ Âpme gogotgat yañañ kapigok tazin, nin Kawawañ keñ taolet ku msawen egañ iкñañañ Nemunñañ peme toti ningalen yom zulutmâge.¹¹ Kilaismagen notnne, Kawawaññañ gogot temañ kegok mimndayeyepmti nin kegogak gogot dopdop mti mambanup.¹² Msat palen kapi an ma imbi ḥenñañ Kawawañ ku ege. Yañgut nin am ḥenñañ gogot dop dop mti manup beme Kawawañ ninmak main ma egalen gogotnaññañ ninmagen mawemndain.

¹³ Kawawaññañ iкñañañgalen Emetak Teñan ndaye keyepmti nin egat nembañane kok nânupgapmti ekmak ningalen tususu kwep tatndain.¹⁴ Bien egañ Nemunñañ msat katañ am yommak nin angalañndendeyet nâmti peme toge. Âpme nin zikatn penaññañ ekbenn keyepmti nin zet keyet yañañ mandiindonup.¹⁵ Keyepmti an ḥenñañ, “Zisas ek Kawawañgat Nemunñañ,” zet kegok ke zemkawañ bewe beme egañ Kawawañmak tususu kwep mti mamalup. Ma Kawawaññañ ekmak wetekumti

mamain. ¹⁶ Kawawanj gogotnañ ninmagen sokbeye ke nin ekti nâmkatik pewenn. Kawawanj ek gogotgat ñotekñañ penañ keyepm ñen ek gogotmak mambe ek Kawawanjamak tususu kwepti mambe ma Kawawanjañ kegogak ekmak wetekumti mambe. ¹⁷ Zisasiyan msalen manje kan keyet egat mama mimiñjañ gogot palen mama ke mgeyet sepem kegok nin gawepumti egalen mama mimiñjañ ke mâbanup. Âpme mama mimi nodançat gembembe ke keñdan misisikñañmak tapme iknançat kokotnañgat kanañ beme nin kingagapiñ tabanup. ¹⁸ Gogot palen mama ma kiñgagat palen mama egelañ notn notn ku milup. An ñenañ pigok zein, “Kawawanj egañ nenançat yomm dopmaj mutumnawe.” Kegok manzemkiñgazin ma an ñenañ pigok zein, “Kawawanj nâgât gogot mamin.” An kegok zeinañ ku makinçazin. Gogot penañ kiñgagat sambe makwizikme mowezingapmti am gogot mampiñ ekñenmagen kiñgagat ku tazin.

¹⁹ Nin Kawawanjañ gogot kukñañgat mimndayeyepmti nin kegogak ek gogot mpewanup. ²⁰ An ñenañ notnañgat msalen kapi tati notnañgat gogot ku min beme egañ kegogak Kawanjañgat yañjañ ku nâmâtâzin. “Neñ Kawawanj ke nâmpeap,” zein beme an ke, “Kawawanj gogot mamsayap,” zemtiñgut naman notnañ ñengat keñ kasa nâmpewe beme an keyet an dâsukiton zewanup. ²¹ Nin Zisas Kilaismagen zet penañ kapigok tiwenn: An ñenañ Kawawanj gogot mamsain egañ notnane kegogak gogot mamimindain.

5

*Kawawaŋmak tusumti mamann kwileki ŋenaj
ku mtotndewe*

¹ An ŋenaj, “Zisas Kilais ek Kawawaŋjan ningapmti peme toge,” zemti nâmkiŋpemti mambe beme ek Kawawaŋgat nembaŋjan. Ma an ŋenaj Bipmaj Kawawaŋjan gogot mampein egaŋ Kawawaŋgat nembaŋjane kegogak gogot mam indein. ² An ŋenaj kapigok zein, “Neŋ Bipm Kawawaŋjan gogot temaŋ mampeap,” zemti zetnaŋ penaŋ maŋgawepumti naman nemunambanjaŋneyet gogot ku mamindein an ke Kawawaŋgat zikatnan egalen gogot palen mama ke ku matazin. Kawawaŋjan ma nemunambanjaŋne ekŋen sepemin kwep keyepmti nin gogot sepem kwep mimindawanup. ³ Nin Kawawaŋjan gogot etaŋ ku msasayelen; egalen zetnaŋ gawepumti minup keyaŋ gogot msanup bein. Kawawaŋmak tusumti manup beme egalen zetnaŋ mâti mimiylelen ke nukŋaŋ penaŋ yek. ⁴ Kawawaŋgalen zetnaŋ nâmkiŋpemti keŋjan mkatikbempenup keyaŋ msalengalen mama mimi bekanaŋ keyet windenjaŋ matimtopein. ⁵ Kwiyan kasa kumti yomgalen mama mimiyyet windenjaŋ mam mtopein? An ŋenaj Zisasiyet Kawawaŋgat Nemunjan manâmkîŋpein an keyaŋ yomgat windenjaŋ mam mtozin.

*Kawawaŋjan Nemunjanŋgat yaŋaŋ sosok
zemkawar beye*

⁶ Kawawaŋjan Zisas Kilaisiyet yaŋaŋ msat palen amnaŋ nin eksokbembeyet kapigok mge. Nemunjanŋaŋ tu zulutme kan keyet Kawawaŋjan

kapigok zemkawaŋ beye, “Kapi nenaŋgat nemun penaŋ.” Âpme ŋen kapigok, Zisasiyan tewen mopme sipmaŋ mulage. Egaŋ tu zululuge ke etaŋ yaŋaŋ ku msokbein ⁷ kegogapm Emetak Teŋaŋ yaŋaŋ nâmâtâtâgalen ningat keŋnaŋ mulupmaŋ mti kapigok manzein Zisas Kilais ek Kawawaŋgat Nemuŋaŋ penaŋ. Egaŋ zet manzein ke penaŋ.

⁸ Zisas Kilaisiyet mamaŋaŋgat yaŋaŋ tuk kegok Kawawaŋaŋ zemkawaŋ bein keyaŋ zet kweŋ bandim mpemti zeip. ⁹ An ŋenaŋ msat palen kapi zet ŋen tazein ke nâmãnn penaŋ ma dâsuki kok mambein. Yaŋgut Kawawaŋaŋ Nemuŋaŋgat zet zein keyaŋ penaŋ amgalen zet om̄ba penaŋ mtopein. ¹⁰ An ŋen egaŋ Zisas ek Kawawaŋgat Nemuŋaŋ zet ke zemkawaŋ bewe beme egaŋ Kawawaŋalen zet penaŋ ŋotekŋaŋ ke matin. An ŋenaŋ Kawawaŋalen zet nâmkatik bembepiŋ mbe beme egaŋ Kawawaŋgat an dâsukitoŋ zein kegok bewe beme an keboŋ egaŋ Kawawaŋaŋ Nemuŋaŋgat zetnaŋ bandim mpeye keyet nâme penaŋepiŋ kegok mambein. ¹¹ Kawawaŋaŋ zet zemkawaŋ beye ke pigok: Kawawaŋ egaŋ mama kanzizit mama ke ndaye. Âpme mama kanzizit keyet ŋotekŋaŋ ke Nemuŋaŋ egaŋ bein. ¹² Zisas ek mama kanzizitgat toŋaŋ. Keyepmti an ŋen egaŋ Nemuŋaŋ mkitik mampein beme mama kanzizit ke matin. Âpme an ŋenaŋ Nemuŋaŋ ku mkitikmampein beme egaŋ mama kanzizit ku eknâmâtâzin.

Nin nânup bam mama kanzizit tiwanup

¹³ In Zisasiyet manâmkîŋpeip keyepmti neŋ zet kapi in kapigok kum indama nâit, zet kapi main

nâmti ilinak atam kitik mmaneti mama kanzizit ke tiwep. ¹⁴ Nin Kawawaŋmak kej kwep manupgapmti kwileki ɻeniyet yaŋkvesimann egaŋ zetn manâin keyepmti nin egat kandaŋan kiŋgagapin ma sakambuk palen ku mambanup. ¹⁵ Mme Kawawaŋan ningalen zetn manâin keyepmti nin egat kwileki ɻengat yaŋkvesiwanup beme egaŋ ɻep ndawe ke nânup.

¹⁶ Yaŋgut an ɻenaŋ Kawawaŋgalen zetnaŋ kasa kasa mpemti mambamkumpein ek Sadanŋmak tususu kwep mambe beme Kawawaŋat zikatnanen yom keyaŋ nukŋaŋ penaŋ mambein kogogapm ek teziŋ ɻandaŋgat zapat matazin. Keyepmti, “Kawawaŋat am ekŋen keboŋgat dunduindewep,” ke ku zeyap. An ɻenaŋ yomaŋ tasain Kawawaŋgalen zetgat kasa kasa mamp keyet sepem ku mimiŋaŋ egat Kawawaŋ dunnduŋanen yaŋkvesime yomaŋ ke Kawawaŋan katikpemti mama kanzizit sawe. ¹⁷ Mama mimi bekanaŋ mamp ke yom. Yaŋgut yom sambe ke teziŋ ɻandaŋ mebegalen zapat yek.

¹⁸ Am ɻen egaŋ Kawawaŋgalen nemunambanŋaŋ mama in egaŋ bekanaŋgalen mama mimi ke mâtı ku mamin. Zet ke in nâmâtât talip. Am keboŋ ke Kawawaŋat Nemunŋaŋ ɻep damuŋ pembenaŋ mimiyleŋ keyepmti an bekanaŋ toŋaŋaŋ sokŋan koti ku walet sawe. ¹⁹ Nin nânup am sambe Sadanŋat kandaŋan taliwaŋgut nin Kawawaŋat zapat manup. ²⁰ Nin nânup Kawawaŋat Nemunŋaŋ egaŋ kwatoti Kawawaŋ penaŋ main egat nâmti mamayelen ɻoktik ndayeyepmti nin Kawawaŋ ke penaŋ zet penaŋgat ɻotekŋaŋ nâmpewaŋup. Ya nin

Kawawaŋ penaŋ ekmak tususu kwep mamanup ma Nemunjaŋ Zisas Kilaismak tususu kwep mti mamanup. Kawawaŋ ek Kawawaŋ penaŋ ma ek mama kanzizit keyet tonjaŋ.

²¹ Nembanne, in napiom ekŋen bamkumin-demâbep.

**Kawawangalen Tâtâ Alakñan
The New Testament in the Nabak Language of Papua
New Guinea
Nupela Testamen long tokples Nabak long Niugini**

copyright © 1988 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Nabak

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2016-08-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

ea68a902-358a-5c72-82de-a583fc4809e7